

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Alia objectio Adversariorum diluitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

nisi prius existat in duratione sibi intrinseca atque propria: Ergo pariter repugnat aliquid existere in mensura aliena & superiori, nisi prius existat in propria, & sibi intrinseca.

Quarò, exemplo immensitatis: Repugnat enim corpus creatum divinæ immensitati coexistere, aut existere in illa, nisi prius existat in se, & in loco sibi peculiari: Ergo & creaturam aliquam Deo in æternitate coexistere, vel in illa existere, nisi prius existat in duratione sibi propria & intrinseca.

Denique sic probant eandem Majorem. Nul- lum prædicatum potest competere rebus in mensura superiori, quod illi repugnet in propria mensura, aliàs mensura superior mutaret naturas rerum: Ergo si existere ab æterno, & Deo coexistere, repugnet rebus temporalibus, secundum propriam illarum durationem & mensuram, non poterit eis competere, ratione mensuræ superioris & excellentis, scilicet æternitatis.

243 Ad hoc argumentum respondeo, Majorem esse veram, quando mensura extrinseca & superior, limitata est & finita; si autem infinita sit, non est necessarium quod prius aliquid existat in duratione propria & intrinseca, prout est in seipsa, bene tamen quod existat in illa, ut in superiori contenta. Hoc autem modo res omnes creatæ, in propria duratione sunt ab æterno, non in illa ut in se, sed ut contentæ in æternitate, tanquam in mensura superiori, per quod patet ad primam probationem Majoris.

244 Ad secundam dicendum est, locum communem & extrinsecum, non esse infinitum in ratione locandi, ac proinde non posse ambire & continere nisi corpora quæ in aliquo loco sibi proprio & adæquato existunt: æternitas autem, cum sit infinita in ratione durationis, potest per modum mensuræ, res creatas nondum in propriis mensuris existentes continere. Ex quo patet solutio ad tertiam, duratio namque motus primi mobilis, finita est & limitata.

245 Ad quartam, nego Consequentiam & paritatem: Ratio disparitatis est, quia immensitas solum est extremum coexistentiæ creaturarum ad Deum, non autem ratio illas continendi: neque enim creaturæ dicuntur existere in immensitate, sed potius Deus per immensitatem dicitur esse & contineri in creaturis. Æternitas autem, non solum est extremum cum creaturis Deo coexistens, sed etiam mensura in qua continentur creaturæ, & in qua physice Deo coexistunt. Unde quæ nondum existunt in propria duratione quoad nos, coexistunt Deo in mensura superiori, scilicet æternitate, in qua continentur.

246 Ad ultimam probationem dicendum est, Majorem esse veram, quantum ad prædicata essentialia & absoluta, vel quæ non conveniunt rei ex modo essendi quem habet in mensura superiori: falsam autem, quantum ad prædicata accidentalia, vel quæ conveniunt rei ex modo essendi quem habet in mensura superiori, quale est illud de quo est sermo. Et est exemplum primò ad hominem contra plerosque ex Adversariis, qui admittunt unum corpus posse esse simul & semel circumscriptivè in pluribus locis, & addunt quod prædicata absoluta, & non dependentia à loco, quæ competere tali corpori in uno loco, convenirent etiam illi in alio: secus autem prædicata dependentia à loco. Secundò id constat in corpore Christi, nam quia corpori Christi in cælo, non competit modus essendi quem

A habet in Eucharistia; nec in Eucharistia; modus essendi quem habet in cælo; etiam prædicata quæ competunt illi, ex modo essendi quem habet in Eucharistia; ut esse indivisibile, indivisibile, totum in toto, & totum in qualibet parte, non competunt ei in cælo, & è contra prædicata quæ illi conveniunt ut est in cælo, sicut esse extensum, divisibile, circumscripti à loco &c. non competunt ei in Eucharistia. Idem dicendum est in proposito, cum enim coexistere Deo ab æterno, non conveniat rebus temporalibus, nisi ratione modi essendi quem habent in æternitate, tanquam in mensura superiori; non debet verificari de illis, prout sunt in propria mensura & duratione.

S. VII.

Alia objectio Adversariorum diluitur.

Tertio obijciunt Averfarii: Ævum est mensura infinita parte post, & indivisibile; & tamen res temporales non coexistunt illi realiter, nisi quando sunt presentes, aliàs Angelus posset cognoscere futura contingentia intuitivè, sicut Deus, cum cognito angelica mensuretur ævo. Ergo similiter, quamvis æternitas sit mensura infinita & indivisibilis, non sequitur tamen, illam continere res temporales & successivas, quando sunt præteritæ, vel futuræ; sed solum quando sunt actu præteritæ, & existentes.

Confirmatur, Immensitas Dei æquè est infinita & indivisibilis, ac ejus æternitas, & tamen non attingit, nec continet, nisi loca præterita, & actu existentia: unde Deus non dicitur esse per suam immensitatem in omnibus rebus ab æterno, nec ratione illius continetur in spatium imaginariis; quia talia spacia non sunt actu, sed tantum in potentia: Ergo similiter, quamvis æternitas sit infinita simul & indivisibilis, non continet res temporales & successivas, nisi quando actu sunt; non verò quando erunt, aut fuerunt.

D Ad objectionem respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam & paritatem. Ratio disparitatis est, quia licet ævum sit mensura perfectior tempore, non tamen est mensura superior, cui per se tempus subordinetur. Sicut enim esse Angeli non est causa continens in se esse rerum creaturarum; ita nec duratio Angelici, est mensura in se continens simpliciter durationes inferiores. Secus est de æternitate, quæ non solum est mensura perfectior, sed etiam superior, in qua debent contineri inferiores, sicut esse earum continetur in essentia divina. Unde æternitas ad alias durationes se habet ut locus communis ad particularia, quæ ambit & continet; ut patet de cælo supremo, quod ambit & continet omnia corpora inferiora: ævum autem se habet ad tempus, sicut locus particularis major ad minorem. Unde sicut videmus, quod loca particularia, quamvis majora, non debent necessariò continere minora; Africa enim v.g. quamvis sit major Gallia, non tamen illam continet. Ita similiter, quamvis ævum sit mensura excellentior tempore; quia tamen est mensura particularis, cui tempus essentialiter non subordinatur, non continet res præteritæ aut futuras, sicut æternitas.

Addo quod, quamvis illas contineret, non tamen propterea Angelus posset intuitivè cognoscere futura contingentia, sicut Deus, licet enim

cognitio

cognitio quam Angelus habet de se, sit necessaria, & mensuratur a se; cognitio tamen quam habet de rebus contingentibus, libera est, & non mensuratur a se, sed tempore angelico, quod, ut docent Theologi in Tractatu de Angelis, est mensura actionum liberarum Angeli.

Ad confirmationem nego etiam Consequentiam, & paritatem, ob duplicem rationem discriminis. Prima est, quia infinitum continere debet omnem perfectionem possibilem, pertinentem ad propriam lineam, non verò illam quæ pertinet ad alias lineas: unde cum immensitas sit virtus repleta loci, debet solùm replere & continere omnem locum, & omnes differentias ejus, scilicet futurum, & præteritum, & similem. Cum ergo futurum & præteritum, sint extra ejus lineam, illa, quamvis infinita, non debet continere loca præterita, aut futura; sed tantùm præsentia, & existentia. Aternitas autem, cum sit duratio infinita, ratione loci infinitatis continere debet omnes differentias pertinentes ad lineam durationis: unde cum intra talem lineam sit non solùm præsens, sed etiam præteritum, & futurum; debet completè, & in sinu suo vastissimo continere, non solùm tempus præsens, sed etiam præteritum, & futurum; nec expectare debet, ut res actû sint & existant, ad hoc ut illas contineat, & mensuret: illa enim, ut dicit Bernartus, supra relatus, *Futura non expectat, præterita non recogitat, præsentia non experitur.*

Secunda ratio disparitatis est, quia per immensitatem loca non sunt in Deo, sed Deus in locis: è contra verò per aternitatem, Deus non est in rebus temporalibus; sed potius res omnes temporales, & successivæ sunt in illo: unde cum res contenta debeant esse in continente, per modum illius, Deus ratione suæ immensitatis, non continetur nisi in locis præsentibus, & existentibus: è contra verò ratio ne suæ aternitatis, in se continet omnia tempora, non solùm præsentia, sed etiam præterita, & futura; & omnia quæ in illis sunt, vel erunt, aut fuerunt.

§. VIII.

Solvuntur argumenta ex absurdis & inconvenientibus.

Aliud Adversariorum argumentum sumitur ex tribus absurdis & inconvenientibus, quæ ex nostra sententia sequi contendunt. In primis dicunt ex illa sequi Antichristum simul esse, & non esse in aternitate: Sed hoc implicat contradictionem: Ergo &c. Probat sequela: Antichristus, secundum nostra principia, existit realiter in aternitate, quatenus illa, ratione suæ infinitatis, & indivisibilitatis, ambit & continet in unico nunc indivisibili, differentiam illam temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit: Sed ex hoc etiam sequitur, quòd idem Antichristus non sit in aternitate; cum similiter aternitas, ratione ejusdem infinitatis, contineat differentiam temporis præsentis, in quo Antichristus nondum est. Ergo juxta nostra principia, Antichristus simul est, & non est in aternitate.

Secundo sequitur, Adamum & Antichristum, creationem mundi & ultimum judicium, inter se mutuo coexistere. Sicut enim quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se; ita & quæ sunt

præsentia, & coexistentia uni tertio, debent esse præsentia & coexistentia inter se: At in nostra sententia, Adam, & Antichristus, creatio mundi, & ultimum judicium, sunt præsentia & coexistentia uni tertio, scilicet aternitati: Ergo & inter se.

Tertiò ex nostra sententia sequitur dari multitudinem infinitam, præsentem in aternitate: omnes enim cogitationes, & actus amoris, quos Angeli & Beati elicituri sunt per totam aternitatem, sunt infiniti, ut constat: Ergo si omnes illæ cogitationes, & actus amoris, sint actû præsentès, & existentes in aternitate, sequitur dari in illa multitudinem infinitam.

Respondeo negando sequi tria illa absurda, & inconvenientia ex nostra sententia. Ad primum, in primis dici potest, propositiones illas, Antichristus est, & non est in aternitate, non esse propriè & formaliter contradictorias: quia contradictio, ut docent Philosophi, est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, secundum idem formaliter: illæ verò propositiones non verificantur de aternitate, secundum idem formaliter, sed solùm ratione diversarum partium virtualium, quas continet, & per habitudinem, accorrespondentiam ad diversas partes nostri temporis. Hæc enim propositio, *Antichristus est in aternitate*, verificatur de aternitate, secundum quod concipitur habere unam partem virtuales, correspondentem illi differentie temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit. Ita verò, *Antichristus non est in aternitate*, verificatur similiter de illa, quatenus continet aliam partem virtuales, correspondentem tempori præsentem, in quo Antichristus nondum est. Sicut ergo in durationibus creatis possunt plura prædicata contradictoria, tui & eidem competere, ratione diversarum partium temporis: nam de Petro v.g. verificari potest, quod sit sedens, & non sedens, doctus, & indoctus, secundum diversa tempora; ita etiam ratione diversarum partium virtualium aternitatis, possunt plura prædicata contradictoria, de uno & eodem verificari: quod enim præstat realis distinctio in tempore, facit virtutis in aternitate: ut constat etiam in divinis attributis, de quibus, ratione ejusdem virtualis distinctio, verificari possunt prædicata contradictoria: Deus enim, in quantum justus, punit, in quantum misericors, parcit. Pater communicat Filio essentiam, non tamen paternitatem, quæ incommunicabilis est: quamvis in Deo justitia & misericordia, & in Patre essentia & paternitas, realiter identificentur, & virtualiter tantùm distinguantur.

Secundo responderi potest, quod si illæ propositiones sumantur ut propriè, & formaliter contradictoriæ, negativa est absolute falsa, quia negatio (ut dicunt Dialectici) est malignantis naturæ, & destruit totum quod invenit post se. Unde hæc propositio, *Antichristus non est in aternitate*, significat quod Antichristus nullo modo est præsens & existens in illa, quod falsum esse constat ex dictis: in ea enim est præsens, & existens, secundum quod se extendit ad differentiam illam temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit.

Ad secundum inconveniens, negandum est Antichristum, quod scilicet Adam & Antichristus, mutuo inter se coexistent. Ad probationem in contrarium, dicendum est, quod sicut ea quæ sunt eadem uni tertio adæquate, sunt eadem inter se, non

Ad primum, in primis dici potest, propositiones illas, Antichristus est, & non est in aternitate, non esse propriè & formaliter contradictorias: quia contradictio, ut docent Philosophi, est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, secundum idem formaliter: illæ verò propositiones non verificantur de aternitate, secundum idem formaliter, sed solùm ratione diversarum partium virtualium, quas continet, & per habitudinem, accorrespondentiam ad diversas partes nostri temporis. Hæc enim propositio, *Antichristus est in aternitate*, verificatur de aternitate, secundum quod concipitur habere unam partem virtuales, correspondentem illi differentie temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit. Ita verò, *Antichristus non est in aternitate*, verificatur similiter de illa, quatenus continet aliam partem virtuales, correspondentem tempori præsentem, in quo Antichristus nondum est. Sicut ergo in durationibus creatis possunt plura prædicata contradictoria, tui & eidem competere, ratione diversarum partium temporis: nam de Petro v.g. verificari potest, quod sit sedens, & non sedens, doctus, & indoctus, secundum diversa tempora; ita etiam ratione diversarum partium virtualium aternitatis, possunt plura prædicata contradictoria, de uno & eodem verificari: quod enim præstat realis distinctio in tempore, facit virtutis in aternitate: ut constat etiam in divinis attributis, de quibus, ratione ejusdem virtualis distinctio, verificari possunt prædicata contradictoria: Deus enim, in quantum justus, punit, in quantum misericors, parcit. Pater communicat Filio essentiam, non tamen paternitatem, quæ incommunicabilis est: quamvis in Deo justitia & misericordia, & in Patre essentia & paternitas, realiter identificentur, & virtualiter tantùm distinguantur.

Ad secundum inconveniens, negandum est Antichristum, quod scilicet Adam & Antichristus, mutuo inter se coexistent. Ad probationem in contrarium, dicendum est, quod sicut ea quæ sunt eadem uni tertio adæquate, sunt eadem inter se, non